

27.11.2025

Dnro 492/03.04.04.04.23/2024

Asia

Valitus ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain yhteiskäsittelyn piiriin kuuluvassa lupa-asiaassa

Valittaja ja luvan hakija

Maanrakennus Ylitalo Oy

Asian aikaisemmat vaiheet

Hollolan kunnan elinvoimavaliokunnan valvontajaosto on 22.6.2020 (17.6.2020 § 26) antamallaan päätöksellä hylännyt Maanrakennus Ylitalo Oy:n ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain mukaista yhteislupaa koskevan hakemuksen koskien kalliokiviaineksen louhintaa ja murskausta kiinteistöllä Ylitalo 98-443-1-35.

Vaasan hallinto-oikeus on Maanrakennus Ylitalo Oy:n valituksesta 12.4.2022 antamallaan päätöksellä nro 403/2022 kumonnut elinvoimavaliokunnan valvontajaoston päätöksen ja palauttanut asian uutta käsittelyä varten.

Päätös, josta valitetaan

Hollolan elinvoimavaliokunnan valvontajaosto 7.3.2024 (6.3.2024 § 14)

Elinvoimalautakunta on hylännyt Maanrakennus Ylitalo Oy:n ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain mukaista yhteiskäsittelylupaa koskevan hakemuksen kiinteistölle 98-443-1-35. Lupaa on haettu kalliokiviaineksen louhintaan ja murskaukseen, muualta tuotavan louheen murskaukseen sekä maisemointitarkoitusta varten pilaantumattoman ylijäämäämaan vastaanottamiseen.

Ratkaisun perusteluja

- - -

Luonnon merkittävät kauneusarvot ja erikoisten luonnonesiintymien tuhoutuminen

Komonkallio–Pitkämäki on arvioitu valtakunnallisesti hyvin arvokkaaksi kallioalueeksi (arvoluokka 3, asteikolla 1–7) vuonna 1996 valmistuneessa Hämeen läänin luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaiden kallioalueiden selvityksessä. Selvityksessä on todettu, että Komonkallion ja Pitkämäen lounais–koillissuuntainen kallioselännealue alkaa Komonselän rannalta. Kallioselänteet ovat lakiosistaan melko tasaista, osittain moreenin peittämää metsämaastoa. Komonkallion länsijyrkäne on parhaimmillaan yli kymmenmetrinen ja sen pohjoisosassa on migmatiittiseinämään kehittynyt seka- ja laattarakoilun lohkoma massiivinen kalliokatos. Tyvellä on kookasta louhikkoa. Pitkämäen pohjoisreunalla olevat jäätikön hiomat viistoseinämät ovat parhaimmillaan 10 metrisiä. Selvityksen mukaan kallioalue on biologisesti arvokas.

Suunnitteilla oleva maa-ainesten ottoalue sijoittuu kallioalueen rajauksen pohjoisosaan/koilliskulmaan Pitkämäen alueelle, jossa selvityksen mukaan huomioitavina erityispiirteinä ovat muun muassa pohjoisreunalla sijaitsevat korkeat jäätikön hiomat viistoseinämät sekä suora liittyminen lakiosien melko tasaisiin kallioselänteisiin. Suunniteltu ottaminen ulottuu lähelle kallioalueen korkeimpia kohtia ja osin kallion lakialueelle.

Hakija on teettänyt ottamisalueesta geologis-geomorfologisen selvityksen, jonka mukaan valtakunnallisesti arvokkaaksi luokitellun kallioalueen merkittävimmät geologis-geomorfologiset, biologiset ja maisemalliset arvot sijaitsevat suunnitellun ottamisalueen ulkopuolella. Lisäksi selvityksessä on esitetty arvokkaan kallioalueen uudelleen rajausta niin, että rajausta supistettaisiin ottamisalueen kohdalta ja laajennettaisiin toisaalla. Selvitys on tehty ammattimaisesti ja sen perusteella voidaan arvioida, että luokitellun kallioalueen tärkeimmät arvot sijoittuvat pääosin ottamisalueen ulkopuolelle. On kuitenkin huomioitava, että edellä mainitun Hämeen läänin kallioalueselvityksen mukaisissa kallioaluerajauksissa on pyritty ensisijaisesti muodostamaan maisemallisesti yhtenäisiä geologis-geomorfologisia kokonaisuuksia, joihin sisältyy usein biologisesti arvokkaita väli- ja reuna-alueita. Näin ollen, vaikka hankealue on vain pieni osa yli sadan hehtaarin kallioaluekokonaisuudesta, voidaan katsoa, että hankealueen louhiminen aiheuttaisi geologis-geomorfologisen kokonaisuuden rikkoutumisen ja vaikuttaisi siten negatiivisesti koko Komonkallio-Pitkämäen kallioaluekokonaisuuteen. Louhiminen aiheuttaisi sekä luonnon merkittävien kauneusarvojen että erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista maa-aineslain 3 §:n 1 momentin 2-kohdan mukaisesti.

Tätä näkemystä tukee myös Hämeen ELY-keskuksen lausunto, jonka mukaan ottamisalueen sisältävällä Pitkämäen koillisellä on erityistä arvoa osana valtakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltua kallioaluetta, jota on kokonaisuutena pidettävä maa-aineslain 3 §:n tarkoittamana erikoisena luonnonesiintymänä. Edelleen lausunnossa todetaan, että Pitkämäellä on erityistä geologis-geomorfologista arvoa, paitsi osana laajempaa kallioaluetta, myös yhtenäisenä noin 2 km pitkänä ja 300 metriä leveänä kallioselänteenä. Selänteen

keskivaiheilla on erotettavissa kolmelta sivulta jyrkästi kohoava ja muuta selännettä noin 25 metriä korkeammalle ulottuva muodoltaan lähes säännönmukainen tasalakinen noin 900 metriä pitkä kalliomäki, jonka luoteenpuoleisella alarinteellä on kalliojyrkäniteitä. Valvontajaosto yhtyy ELY-keskuksen näkemykseen, jonka mukaan Pitkämäen lakialueen voidaan katsoa yksittäisenäkin täyttävän maa-aineslain 3 §:n mukaiset erikoisen luonnonesiintymän kriteerit. Esitetty ottamisalueen rajausta ulottuu osin tälle lakialueelle. Myös hakemustekstin maisemaa käsittelevässä kappaleessa on mainittu, että eteläosassa ottamisalue ulottuu tasaisemmalle lakiosalle, mutta ei kuitenkaan Pitkämäen korkeimmille alueille asti, jotka ovat alueen lounaispuolella.

Sitowise Oy:n kallioalueen geologis-geomorfologisessa selvityksessä on esitetty arvokkaan kallioalueen uudelleen rajausta niin, että rajausta supistettaisiin ottamisalueen kohdalta ja laajennettaisiin toisaalla. Muutos lyhentäisi Pitkämäestä rajaukseen kuuluvaa osuutta noin neljänneksellä. Hämeen ELY-keskus on lausunnossaan todennut, ettei se pidä esitettyä rajauseruutosta tarkoituksenmukaisena tai mahdollisena. Selvityksessä mainitusta korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä (2016:93) ei voi myöskään tehdä johtopäätöstä, että hallinto-oikeus olisi katsonut tällaisen rajauseruutoksen olevan maa-aineslupakäsittelyn yhteydessä mahdollista. Maa-aineslupan myöntämisedellytysten arvioimisen tulee perustua tapauskohtaiseen ottamissuunnitelman arvioimiseen suhteessa maa-aineslain 3 §:n mukaisiin ottamisen rajoituksiin.

Hakija on pienentänyt ottamisalueen rajausta noin 400 m² sen eteläkulmauksesta. Valvontajaosto katsoo, että ottoalueen rajaamisella ei katsota olevan merkitystä kokonaisuuden kannalta, ja näin pienennettynäkin ottaminen olisi maa-aineslain vastaista.

Ottamisalueen rajaaminen lupamääräyksillä ei tule kyseeseen, koska rajaaminen tekisi ottamisalueesta niin pienen, että hanke muodostuisi kannattamattomaksi, ja toisaalta koska asian käsittelyssä ei ole tullut ilmi, että suunnittelualueella olisi sellaista kauneusarvoiltaan ja luonnonesiintymiltään merkityksetöntä aluetta, jolle ottaminen voitaisiin rajata. Näkemystä puoltaa myös se, että alueella on jo kotitarveottoalue, josta on louhittu kiviaineksia. Jos ottoaluetta rajattaisiin lupamääräyksillä, jäisi otettavissa oleva kiviainesmäärä niin vähäiseksi, että hankkeesta tulisi hyödytön.

Hämeen läänin kallioalueselvityksen mukaan Pitkämäen alue on biologisesti tavanomaisempi kuin Komonkallion alue, mutta Pitkämäen alueeltakin on tavattu alueellisesti uhanalaista isotuppiammalta. Kallioalue on myös biologiansa osalta otettava lupaharkinnassa huomioon kokonaisuutena. Vaikka suunnitellulla louhosalueella ei inventointien perusteella ole todettu merkittäviä suojeltujen lajien esiintymiä, tulee ottaa huomioon se, että kalliolouhostoiminta ja etenkin sen aiheuttamat melu- ja pölyhaitat vaikuttavat väistämättä muun muassa eläin- ja kasvilajiston viihtymiseen ja säilymiseen huomattavasti varsinaista louhosaluetta laajemmalla alueella. Tämä voi vaikuttaa paitsi suoraan eliölajiston esiintymiseen, niin myös välillisesti eliölajiston elinolosuhteiden huonontumiseen suunnittelualueen läheisyydessä.

Hakemuksessa ja siihen liittyvissä lisäselvityksissä esitetyt tiedot suojeltujen eliölajien esiintymisestä alueella ovat ristiriidassa hakemuksesta jätetyissä muistutuksissa ja mielipiteissä esitettyjen tietojen kanssa. Tämä tulee huomioida yhtenä epävarmuustekijänä luvan myöntämisen edellytyksiä harkittaessa.

Alueella on voimassa oikeusvaikutteinen Hollolan kunnan strateginen yleiskaava 2020, joka on saanut lainvoiman lupakäsittelyn aikana 19.8.2023. Suunniteltu hankealue sijoittuu kaavan pääkartalla maaseutuelinkeinot - merkinnän alle. Kaavamääräysten mukaan alue on varattu ensisijaisesti maa- ja metsätaloudelle sekä muulle elinkeinotoiminnalle, joka kokonsa ja ympäristövaikutustensa suhteen sopii maaseudulle. Alueelle voi sijoittua myös elinkeinoihin liittyvää asumista, vähäisessä määrin olemassa olevia kyliä täydentävää asumista sekä vapaa-ajanasumista. Kaavan päivitystyön yhteydessä kunnan alueella on toteutettu viherverkkoselvitys (Ramboll 20.4.2020). Selvityksessä Komonkallio-Pitkämäen alue on osa laajempaa (295 ha) Pitkämäen aluetta, jota kuvataan selvityksessä laajaksi yhtenäiseksi metsäalueeksi, jolle sijoittuu merkittäviä luontoarvoja. Alueelle sijoittuu viherverkkoselvityksessä luonnon ydinalue, ja alueen läpi kulkee ekologinen yhteys. Pitkämäen aluetta on kuvattu selvityksessä seuraavasti: ”Pitkämäen alueelle sijoittuu useita metsälain 10 § erityisen tärkeitä elinympäristökuvioita, sekä arvokas Komonkallion-Pitkämäen kallioalue (KAO040254).”

Päijät-Hämeen maakuntakaavassa (2014) suunnittelualue sijoittuu maaseutumaiselle alueelle. Maakuntakaavan liitekartassa kohde sijoittuu alle 100 ha luonnon ydinalueeksi merkitylle alueelle. Huomioiden aiemmin mainitut seikat, toiminnassa ei voitaisi varmistua luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiden elinympäristöjen ja eliölajien säilyttämisedellytysten säilymisestä.

Metsälain 10 §:n nojalla rauhoitettuja monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä elinympäristöjä ovat pääosiltaan vähintään 10 metriä korkeat kalliojyrkänteet ja niiden välittömät alusmetsät. Komonkallio-Pitkämäen osalta Hämeen läänin kallioalueselvityksessä todetaan, että jäätikön hiomat viistoseinämät ovat parhaimmillaan kymmenmetrisiä. Selvityksen maininta indikoi Pitkämäen merkitystä niin erityisen tärkeiden elinympäristöjen kuin erikoisten luonnonesiintymien esiintymisalueena, vaikka juuri hakemusalueelta näitä edellä mainittuja arvoja ei olekaan löydetty.

Komonkallio-Pitkämäen alue on ympäröivää maastoa selvästi korkeampaa ja erottuu näin tavanomaisesta metsäalueesta alueella. Kallioalueen lakialueilla on melko laajoja avokallioalueita. Kokonaisuutena arvioiden alueella voidaan katsoa olevan merkittäviä kauneusarvoja. Yllä mainittujen seikkojen vuoksi Pitkämäen alue poikkeaa sekä maisemallisesti että geologisesti ympäröivästä alueesta. Alue on poikkeuksellinen myös seudullisesti, kuten valtakunnallisesti arvokkaan kallioalueen statuksesta sekä luonnon ydinalue -merkinnästä voidaan tulkita.

Hakemuksessa tai lisäselvityksissä ei ole tuotu esille sellaisia uusia seikkoja, joiden perusteella olisi aihetta arvioida alueen luonnon kauneusarvojen tai

erikoisten luonnonesiintymien merkitystä toisin. Tätä näkemystä tukevat myös Hämeen ELY-keskuksen ja Päijät-Hämeen liiton lausunnot, jotka eivät puolla luvan myöntämistä.

Ympäristön pilaantumisen vaara

Suunnitellun kaltaisesta toiminnasta aiheutuvaa ympäristön pilaantumista ovat erityisesti melu-, pöly- ja värinähaitat. Värinää aiheuttaa sekä itse toiminta että liikenne, ja värinän aiheuttamat mahdolliset haitat ovat lähinnä erilaisia vaurioita omaisuudelle. Meluhaittaa aiheuttaa sekä varsinainen toiminta että toimintaan liittyvä liikenne. Varsinainen toiminta aiheuttaa pölyntorjuntatoimista ja toiminnan luonteesta johtuen merkittäviä pölyhaittoja lähinnä aivan louhinta-alueen läheisyydessä. Liikenne aiheuttaa pölyhaittoja, joita on torjuntatoimista huolimatta haasteellista välttää. Liikenteen aiheuttamat pölyhaitat ilmenevät erityisesti Vaaniantien läheisyydessä kuljetusreitillä varrella sijaitsevilla kiinteistöillä, joiden joukossa on myös asuinkiinteistöjä. Toiminnan meluavia työvaiheita ovat panostusreikien poraus kallioon, räjäytykset, louhinta, rikotus, murskaus sekä kuormaus. Kuljetukset tapahtuvat kuorma-autoilla. Sekä toiminnan että raskaan liikenteen melu on luonteeltaan erityisen häiritsevää hiljaisessa ympäristössä. Raskaan liikenteen määrä ja sen myötä liikenteen melu lisääntyisivät alueella merkittävästi suunnitellun toiminnan myötä. Alue on nykyisellään hiljaista maaseutualuetta. Etenkin raskasta liikennettä on vähän, asutusta on harvakseltaan eikä suunnittelualueen lähialueella ole erityisen meluavia toimintoja kuten teollisuutta.

Korkeimman hallinto-oikeuden vuosikirjaratkaisun KHO 2019:75 mukaan liikenneturvallisuus ei kuulu ympäristölupa- tai maa-aineslupaharkinnassa arvioitaviin asioihin eikä luvan myöntämisen edellytyksiin, mutta luvanvaraiseen toimintaan välttämättömänä osana kuuluvan liikenteen aiheuttamia päästöjä on perusteltua tarkastella lupaharkinnassa varsinaista toiminta-alueen laajemmalla alueella silloin, kun tämä liikenne määrittää yksinomaan tai suurimmaksi osaksi liikennealueelta aiheutuvat päästöt, ja näistä päästöistä voidaan arvioida aiheutuvan merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. Kuten korkeimman hallinto-oikeuden oikeuskäytännössä on muutoinkin tulkittu, luvan myöntämisen edellytyksiä arvioitaessa on varmistauduttava siitä, ettei toiminnasta aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa ympäristönsuojelulaissa tarkoitettuja kiellettyjä seurauksia. Tällöin harkinnassa on otettava huomioon myös alueen taustamelu sekä muun ohella liikenteestä johtuva melu. Korkeimman hallinto-oikeuden oikeuskäytännössä on myös todettu, että ympäristönsuojelulain 11, 48 ja 49 §:n mukaan ympäristölupa-asiassa voidaan tutkia, soveltuuko toiminnan sijoituspaikka liikennejärjestelyineen tarkoitukseensa sekä aiheutuuko toiminnasta lähialueen liikenteen lisäys mukaan lukien ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa taikka naapureille kohtuutonta rasitusta esimerkiksi melun tai pölyn muodossa.

Hankealueen lähistöllä on häiriintyviä kohteita lähes kaikissa ilmansuunnissa. Muun muassa tästä johtuen edes erilaisilla haittojen torjuntakeinoilla (esimerkiksi meluvallit) ja lupamääräyksillä ei voida varmistua siitä, ettei

toiminnasta aiheutu ympäristön pilaantumista, yleisen viihtyisyyden vähentymistä tai ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti. Toiminnan suunnitellun sijoituspaikan kelpoisuutta arvioitaessa on otettava huomioon se, että alue on nykyisellään erityisen hiljaista maaseutualueutta. Näin ollen kallioulouhoksen sijoittuminen alueelle muuttaisi tilannetta muun muassa melun osalta olennaisesti, jolloin toiminnasta aiheutuvaa ympäristön pilaantumisen vaaraa voidaan pitää merkittävänä, vaikka toiminta ja siihen liittyvä liikenne eivät esimerkiksi melun osalta valtioneuvoston päätöksessä (993/1992) asetettuja raja-arvoja ylittäisikään. Hakija on liittänyt hakemukseen liikennemeluselvityksen, jonka johtopäätöksissä todetaan, että Valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukaiset melutason ohjearvot eivät ylitä asuinrakennuksilla tai lomarakennuksella toiminnan aiheuttaman liikenteen takia. Yleisen liikenteen ja louhinta- ja murskaustoimintaan liittyvän kuljetusliikenteen yhdessä aiheuttama päiväajan keskiäänitaso nousee muutamilla kuljetusreitin varrella olevilla kiinteistöillä 55 dB(A) tuntumaan. Vaikka toimintaan liittyvän liikenteen melutasot eivät ylittäisi melun ohjearvoja, voidaan toiminnasta katsoa aiheutuvan ympäristön pilaantumisen vaaraa edellä mainituista syistä johtuen.

Otettaessa huomioon alueen nykyisellään erittäin matala taustamelutaso, suunnitellun toiminnan meluava luonne itsessään sekä toiminnan huomattavan suuri liikennemäärää lisäävä vaikutus etenkin Vaaniantielle, voidaan toiminnan ja siihen liittyvän liikenteen aiheuttamien haittojen todeta muodostuvan kohtuuttomiksi etenkin Vaaniantien läheisyydessä. Asiassa tulee huomioida myös se, että lisääntyvä liikenne on lähes yksinomaan raskasta liikennettä, jonka meluvaikutukset ovat huomattavasti henkilöliikennettä suurempia. Meluhaittoja voidaan pitää ympäristön pilaumisena, sillä melusta aiheutuu ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 d kohdan mukaista ympäristön yleisen viihtyisyyden vähentymistä sekä mahdollisesti myös ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 a kohdan mukaista terveyshaittaa. Tätä tulkintaa puoltaa se, että haitat ovat pitkäkestoisia ja paikalliset olosuhteet ovat sellaiset, ettei toiminnan ja siihen liittyvän liikenteen aiheuttamaa räsitystä voida pitää tavanomaisena.

Vaaniantie on yleinen tie. Sekä muistutuksissa, että alueella tehdyllä maastokäynnillä on käynyt ilmi, että Vaaniantie on heikkokuntoinen ja kapea. Tienpitäjän roolissa hakemuksesta kuultu Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue on tuonut kannanotossaan esille, että Vaaniantielle ei ole tiedossa parannustoimenpiteitä. Kannanotossa on lisäksi todettu, että Vaaniantielle on jouduttu yleensä keväällä tai alkutalvella ottamaan käyttöön 12 tonnin painorajoitus johtuen siitä, että maantien kantavuus ja liikennöinti ovat kelirikon vuoksi uhattuina.

Väyläviraston aineistossa Vaaniantie on jaettu kolmeen osioon, joista keskimäinen on selkeästi pisin. Hankealue sijaitsee Vaaniantien keskimäisen osan varrella. Väyläviraston aineiston mukaan valtaosalla Vaaniantiestä raskaan liikenteen määrä on ollut vuonna 2019 keskimäärin 17 raskaan liikenteen ajoa vuorokaudessa. Lupahakemuksessa on ilmoitettu, että toiminnan aikainen keskimääräinen kuljetusmäärä on 14 ajoneuvoa eli 28 ajoa

vuorokaudessa. Hakemuksen mukainen liikennemäärä perustuu olettamukseen, jonka mukaan suurin osa (70 %) kuormista voidaan ajaa 36 tonnin ajoneuvoyhdistelmillä. Huomioiden Vaaniantiellä kelirikkoaikaan käytössä oleva painorajoitus, maa-aineksia ei todennäköisesti voida kuljettaa suunnitellun mukaisesti vuoden ympäri pääsääntöisesti 36 tonnin kuormina, vaan suunniteltua suuremmalta osin enintään 12 tonnin nuppikuormina. Näin ollen raskaan liikenteen määrän lisäys Vaaniantiellä mahdollisesti vielä hakemuksessa esitettyäkin suurempi.

Ottaen huomioon raskaan liikenteen määrän merkittävän lisääntymisen erityisesti Vaaniantiellä voidaan todeta, että liikenteestä aiheutuu ympäristön pilaantumista siinä määrin, että asia on huomioitava lupaharkinnassa. Erityisesti raskaan liikenteen aiheuttamia melu-, pöly- ja värinähaittoja ei voida lupamääräyksiin tai torjuntatoimin riittävästi ehkäistä, eikä näin ollen voida varmistua siitä, ettei toiminnan aiheuttama rasitus muodostu lähialueen häiriintyvissä kohteissa kohtuuttomaksi. Näin ollen voidaan todeta, ettei sijoituspaikka ole toiminnalle soveltuva.

Kaavan merkitys ja maisemakuva

Strategisen yleiskaavan kaavamerkinnot ja Hämeen ELY-keskuksen tulkinta toiminnan kaavan vastaisuudesta ovat indikaatio siitä, että kaavamerkinnot taustat on tutkittava tarkasti luvan myöntämisedellytyksiä harkittaessa. Koska kaavamerkinnot taustalla on edellä mainittu valtakunnallisesti hyvin arvokkaan kallioalueen status, on kaava-aineiston taustatiedot huomioitava lupaharkinnassa. Lisäksi on huomioitava alueen arvo luonnon ydinalueena. Suunniteltu toiminta ei aiheuta maa-aineslaissa tarkoitettua kauniin maisemakuvan turmeltumista kaukomaisemassa Vesijärveltä päin, mutta maisema ja aluetta koskevat merkinnot kaavassa indikoivat myös omalta osaltaan siitä, että alue itsessään on kaunis ja arvokas. Valvontajaosto yhtyy Hämeen ELY-keskuksen näkemykseen, jonka mukaan ottaminen turmelisi arvokkaan kallioalueen sisäistä maisemaa ja maisematilaa erityisesti Pitkämäen kallioiselle lakiosalle ja sen läheisyyteen sijoittuvilta osin. Louhostoiminnan merkittävyys lähimaiseman muutokseen olisi suuri ja toiminta muuttaisi myös luonnon ydinaluetta. Lisäksi Komonkallion-Pitkämäen alueen merkitystä korostaa alueelta pohjois-koilliseen johtava ohjeellinen ekologinen yhteys, jolla on yli kuntarajan muodostavaa merkitystä.

Ottaen edellä mainittujen seikkojen lisäksi huomioon toiminnan vaikutukset alueen käyttöön ja viihtyvyyteen sekä suunnitellun toiminnan sijoittumisen luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävälle alueelle voidaan todeta, ettei toimintaa voida pitää yleiskaavan mukaisena. Toiminnassa ei voitaisi varmistua luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiden elinympäristöjen ja eliölajien säilyttämisedellytysten säilymisestä.

Ympäristönsuojelulain tai maa-aineslain mukaisiin luvan myöntämisen edellytyksiin ei kuulu toiminnan yleiskaavanmukaisuus. Molemmissa edellä mainituissa laeissa kuitenkin todetaan, että oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella toimintaa ei saa sijoittaa siten, että toiminta vaikeuttaa alueen

käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen. Maa-aineslaissa todetaan lisäksi, ettei toiminta saa turmella maisemakuvaa.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Maanrakennus Ylitalo Oy on vaatinut, että hallinto-oikeus kumoaa Hollolan kunnan valvontajaoston päätöksen ja myöntää hakemuksen mukaisen luvan.

Lisäksi valittaja on pyytänyt, että hallinto-oikeus suorittaa kohteessa katselmuksen.

Valittaja on lisäksi vaatinut, että hallinto-oikeus velvoittaa Hollolan kunnan korvaamaan valittajan oikeudenkäyntikustannukset laillisine viivästyskorkoineen kuukauden kuuluttua päätöspäivästä lukien ja, että hallinto-oikeus kumoaa ja hylkää valvontajaoston päätöksen käsittelymaksusta kokonaisuudessaan.

Perustelut

Täsmennetyssä hakemuksessa on asianmukaisesti ja yksilöidysti perusteltu käyttöalueen rajauksen muuttamista siten, että arvokkaaksi luokitellun kallioalueen aluetta koskevat edellytykset tulevat paremmin täytetyksi kokonaisuus huomioon ottaen. Näin tehtynä suunnittelualueen pohjoisosa voisi jäädä muusta alueesta poikkeavampana arvosteltavaksi toisin.

Huomioiden hakemukseen liitetty geologis-geomorfologinen selvitys päätösperusteluissa on virheellisesti katsottu, että ottamisalue sijoittuu alueelle, jolla olisi osin erityispiirteinä korkeat jäätikön hiomat viistoseinämät sekä suora liittyminen lakiosien melko tasaisiin kallioselänteisiin. Päätösperusteluissa kuitenkin on todettu, että luokitellun kallioalueen tärkeimmät arvot sijoittuvat pääosin ottamisalueen ulkopuolelle ja, että lakialueet säilyisivät alueella ennallaan. Ottamisalueella ei ole itsenäisesti suojeltavia erityispiirteitä, jolloin tarkasteltavaksi jäävät ennemminkin hankkeen maisemavaikutukset.

Päätösperusteluissa esille tuotu näkemys kallioaluekokonaisuuden menettämisestä johtaa tulkintaan, jossa arvokkaaksi luokiteltu alue tulisi automaattisesti ottamistoimintaa estäväksi alueeksi. Tämä ei vastaa ratkaisun KHO 2016:93 oikeusohjetta. Asiassa on ratkaistava miltä osin ottamisalue täyttää maa-aineslain edellyttämiä kriteereitä.

Hakemuksen liitteenä oleva asiantuntijaselvitys osoittaa, että ottamisalue sijoittuu ympäristöön siten, että toiminnalla ei ole olennaisia maisemavaikutuksia. Ottamistoiminnan maisemavaikutukset ovat paikallisia ja vähäisiä. Ottamisalue sijoittuu ympäristöön, jonka pohjoisosassa kulkee paikallistie ja muilta osin näkymä ottamisalueelle on rajallinen. Lakialueet pysyvät hakemuksen mukaisella ottamisalueella ennallaan.

Valituksenalaisessa päätöksessä on katsottu, ettei lupamääräyksillä voitaisi tehokkaasti rajata toimintaa hyväksyttävälle tasolle. Perusteluna on esitetty, ettei rajoitettu ottamisalue olisi taloudellisesti kannattava.

Hallintoviranomaisen on mahdotonta arvioida kannattavan toiminnan rajamääriä, kun kyseisiä taustatekijöitä ei ole hakemuksessa ja sen liitteissä ollut tarvetta enemmälti yksilöidä. Hakijalla on yksin oikeus määrittää hankkeen taloudelliset edellytykset.

Muistutuksissa esitetyt väitteet suojeltujen eliölajien esiintymisestä alueella eivät pidä paikkaansa, eikä niitä voida hyväksyä hylkäävän päätöksen perusteeksi.

Päätöserustelujen mukaan hakemuksen ja hakijan lisäselvitysten perusteella ei ole aihetta arvioida luonnon kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien merkitystä toisin. Yleisluontoisista perusteluista ei käy ilmi mitä uusia seikkoja päätösharkinnassa on käsitelty ja millä perusteella ratkaisuun on päädytty.

Toiminnan aiheuttama melu- ja pölyhaitta ottamisalueella on varsin paikallinen, eikä toiminta aiheuta laajalle ulottuvia vaikutuksia luonnolle. Lupahakemuksen mukaisessa toiminnassa sen aiheuttama melu- ja pölyhaittaan on esitetty noudatettaviksi suojatoimenpiteitä.

Päätöserusteluissa esitetty väite, että kallioulouhostoiminnan melu- ja pölyhaitat vaikuttavat eläin- ja kasvilajiston viihtymiseen ja säilymiseen huomattavasti toiminta-aluetta laajemmalla alueella, ei vastaa tosiasioita. Kantaa ei yksilöidä miltä osin ja mitkä lajistot kärsivät olennaisesti toiminta-alueen ulkopuolella louhostoiminnasta. Tältä osin päätöksessä ei ole otettu huomioon hakijan asiantuntijan esittämää perusteltua vastakkaista näkemystä.

Meluvallit ovat yleisesti käytetty torjuntakeinoa meluntorjuntaan. Toiminta-alueen lähistöllä ei sijaitse asutusta.

Liikennemeluselvityksen mukaan ohjearvoja toiminnan perusteella ei ylitettäisi. Tästä huolimatta päätöserusteluissa on katsottu, että toiminta aiheuttaisi ympäristön pilaantumisen vaaraa. Hakijan melu-, pöly- ja tärinäselvitykset on ohitettu ilman asianmukaista perustetta.

Päätöserusteluissa todettu kelirikkoajan 12 tonnin painorajoitus tarkoittaisi käytännössä, ettei tiellä voi kuljettaa, koska kuorma-auto jo itsessään painaa 12 tonnia tai enemmän. Liikenteen lisäystä ei ole pidettävä merkittävänä. Tällä hetkellä käytettävän liikenneväylällä ajetaan keskimäärin 17 raskasta kuormaa ja hakemuksen mukainen lisäys olisi 14 kuormaa.

Suunnittelualue sijoittuu maakuntakaavassa maaseutumaiselle alueelle. Ottamisalueen lähiympäristö on tavanomaista metsämaisemaa varsin laajalti ottamisalueen ulkopuolella. Metsämaisemaa halkoo hakkuualueita. Lähimpänä ottamisaluetta sen koillispuolella sijaitsee myös peltoalueita. Aluetta on eri tavoin hyödynnetty erilaisiin taloudellisiin tarkoituksiin ilman, että niiden osalta katsottaisiin olevan haitallisia luonnon monimuotoisuuden ja eliölajien

säilyttämisedellytysten kannalta. Hankkeessa olisi kyse varsin paikallisesta hyödyntämisestä. Ottamisalueen sisälle ei tule maa-alueita, jotka rikkoisivat luonnon monimuotoisuutta tai poistaisivat eliölajien säilymisedellytyksiä ottamisalueen ympäristössä.

Hollolan kunnan kaavoitusviranomaisen on katsonut, että hakemuksen myöntämiselle ei ole kaavoituksellisia esteitä. Kaavoitusviranomaisen on perustellut hakemuksen hyväksyntää todeten, että kohde ei ole maisemallisesti merkittävällä alueella. Kaavoitusviranomaisen on myös katsonut, että arvokkaan kallioalueen arvoluokituksen perusteet eivät osu toiminta-alueelle. Näkemys on valituksenalaisen päätöksen perusteluissa sivuutettu perustelematta.

Toiminta-alue on paikallinen eikä aiheuta olennaista kaukomaisen maiseman turmeltumista. Yleiskaavan aluetta koskevat merkinnät ovat yleislaatuista laajalta alueelta eikä niillä ole paikallisesti ratkaisevaa merkitystä.

Valittaja on viitannut ja vedonnut myös asiassa aiemmin esittämäänsä. Vastineessa 31.5.2023 on todettu muun muassa, että ottamisalue on vähäinen osa Pitkämäen pohjoispäätä eikä ulotu Pitkämäen korkeimmille kohdille. Alueella on suoritettu kotitarveottoa ja kyseiseltä alueelta on kuorittu pintamaat pois ja louhittu pienehkö määrä kalliota. Luonnon muovaamasta jyrkänneosasta on puolet hävinnyt louhinnan seurauksena. Loppuosa jyrkänneestä on hyvin matalaa, enintään noin 2 metriä korkeaa, ja heikosti havaittavissa myös sammalpeitteen vuoksi. Alue on tyypiltään yleistä kallion kuusivaltaista rinnemetsää eikä siellä ole erikoisia geologisia muodostumia. Sellaiseksi ei voida laskea myöskään kotitarvealueelta paljastettuja sileitä kalliopintoja. Suomen ympäristökeskuksen (SYKE:n) vuoden 1996 kallioaluehankkeessa esitettiin seuraava lausuma: "Kallioalueiden Pitkämäen pohjoisreunalla olevat jäätikön hiomat viistoseinämät ovat parhaimmillaan 10 metrin korkeita." Tällaista ei suunnittelualueella ole. Pitkämäen pohjois/koillisosassa ei ole myöskään muita luontoarvoja tai erityisiä luonnonesiintymiä. Siten alueen ainoaksi arvoksi jää lähinnä olla osa Komonkallion ja Pitkämäen kallioaluetta, jonka SYKE liitti yhteen arvokkaaksi kallioalueeksi. Pitkämäen arvo kokonaisuudessaan heikompi ja itsellisenä ei olisi samassa 3 luokassa. Pitkämäen pohjoisosassa vielä selkeästi vähäisempänä osana. Arvokkaita biologisia erityispiirteitä on havaittu Komonkallion alueella. Pitkämäen pohjoisosassa ei ole havaittu erityisiä biologisia tai geologisia erityispiirteitä.

Komonkallion ja Pitkämäen alueiden käsittely yhtenäisenä on keinotekoisia. Komonkalliolla on todettu erikoisia luonnonesiintymiä, Pitkäkalliolla ei merkittäviä eikä varsinkaan kohdealueella. Komonkallio ja Pitkäkallion lakiosat näkyvät kaukomaisemassa järviolueelta ja osin muistakin suunnista. Kohdealue ei. Komonkallio rajautuu rantaan ja siellä on suojeltuja luontoalueita. Pitkäkallio ja kohdealue eivät sisällä näitä. Pitkäkallio on nimensä mukaisesti pitkä. Siten sen lupahakemuksen mukainen pieni pohjoisosassa ei näy yhdestä tarkastelupaikasta esimerkiksi keski- ja eteläosan kanssa muutoin kuin ilmasta. Arvokkaat osat ovat etäällä hakemusalueesta.

Vastineessa 31.5.2023 on siteerattu Hollolan kunnan kehitys- ja kaavoituspalveluiden lausuntoa seuraavasti: "Hakijakiinteistö 98-443-1-35 (tila Ylitalo) on strategisen yleiskaava 2017:n mukaisella maa- ja metsätalousalueella, jossa ympäristöön soveltuva elinkeinonharjoitus on sallittua. Kiinteistö ei ole maisemallisesti merkittävällä alueella. Suunniteltu ottopaikka on kasvipeitteisessä maastossa, jonne ei suuntaudu maisemanäkymää. Etäisyys linnuntietä ottopaikan reunasta lähimpään asutukseen on noin 450 metriä. Asumiselle sallitut ympäristömelutasot eivät melumallinnusten mukaan ylittyisi." "Strategisen yleiskaavan 2021:n ohjeellinen ekologinen yhteys kulkee lupahakemuspaike kohdalta. Alue tosin on luokiteltu arvokkaaksi kallioalueeksi, mutta arvoluokituksen perusteet eivät osu anomuspaikeaan." "Kaavallista estettä anotulle toiminnalle ei ole, jos toiminnan ympäristövaikutuksista huolehditaan."

Melun leviäminen on mallinnettu. Mallinnuksessa ei huomioida puuston vaikutuksia. Toiminta on suunniteltu siten, että melu ei ylitä asuinkehteissa melutason raja-arvoja. Räjätystyksistä aiheutuu yksittäisiä melutapahtumia enintään 8 kertaa vuodessa. Pölyn leviäminen alueen ulkopuolelle voidaan valtaosin estää toimenpiteillä ja siten estää haittavaikutukset ympäristön asutukselle ja muulle toiminnalle. Kiviainesten louhinta ja murskaus aiheuttaa pölyämistä. Valtaosa pölystä laskeutuu ottamisalueelle. Kohteen lähin naapuri on noin 400 metrin etäisyydellä. Tällä etäisyydellä haetun kaltaisen toiminnan aiheuttama ilman hiukkaspitoisuustaso on tyypillisesti selvästi alle ilmanlaadun ohjearvojen.

Aiemmassa hakemuksessa on mainittu, että Komonkallion alueelta on löydetty uhanalaista poimusammalta (*Rhytidium rugosum*) ja harvinaista isokorallijäkälää (*Sphaerophorus globosus*). Nämä ovat niin etäällä, että näitä ei mainittu hakemuksessa. Metsälain 10 §:n elinympäristöt on ensisijassa tarkoitettu metsänhoitoon liittyvien luontotyyppien tunnistamiseen ja metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamiseen nykyisin harjoitetussa tehometätaloudessa. Metsälain mukaisten kalliojyrkänteiden pitäisi olla vähintään 10 metriä korkeita, jotta ne sisältyvät näihin aluemäärittelyihin. Tässä kohteessa ei ole sellaisia. Toiminta ei vaikuta lounaan suunnassa olevan Kirnukorven luonnonsuojelun alueen vesioloihin ja pienilmastoon ja sitä kautta alueen kasvistoon ja eläimistöön. Haetun toiminnan vaikutus alueen ekologiseen verkostoon tai luonnon ydinalueiden yhteyksiin on vähäinen. Alue on kooltaan pieni, kokonaisuudessaan vain 4,3 ha.

Vuorokautiset keskimääräiset raskaan liikenteen liikennemäärät voivat noin tuplaantua ja Vaaniantielle nousta sitäkin suuremmaksi. Tämä ei muuta toiminnan aiheuttamaa liikennettä ympäristövaikutusten osalta määrääväksi.

Valittaja on maksanut hakemusmaksun 17.6.2020 annetun samaa asiaa koskevan päätöksen mukaisesti. Samassa asiassa ei tule määrätä uutta käsittelymaksua, vaikka se hallinto-oikeuden päätöksen perusteella on määrätty palautettavaksi Hollolan kuntaan uudelleen käsiteltäväksi. Kyse on samasta asiasta, josta tulee määrätä vain yksi käsittelymaksu. Kunnan elinvoimavaliokunnan valvontajaoston päätöksen otsikossa todetaan myös, että kysymyksessä on hakemuksen uudelleen käsittely.

Riippumatta siitä, että asiassa on hakemuksen liitteenä olevissa selvityksissä voitu todeta useilla valokuvilla alueesta sen ominaispiirteitä ja täten voitu osoittaa hakemuksella olevan selkeät myöntämisperusteet, on esitettyjen muistutusten ja päätöspäätöseluiden vuoksi syytä pitää kohteella katselmus. Katselmuksessa voidaan yksityiskohtaisemmin todeta toiminta-alueen olevan varsin paikallinen ja sen ympäristövaikutukset vähäiset.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Hallinto-oikeus on tiedottanut valituksesta julkisella kuulutuksella. Tieto kuulutuksesta on julkaistu Hollolan kunnassa.

Hollolan kunnan elinvoimavaliokunnan valvontajaostolta on pyydetty lausunto valituksesta. Asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, sekä Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Uudenmaan ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueelle, Hollolan kunnalle, Hollolan kunnan terveydensuojeluviranomaiselle, Hollolan kunnan kehitys- ja kaavoituspalveluille ja Päijät-Hämeen liitolle on varattu tilaisuus vastineen antamiseen valituksesta.

Hollolan kunnan elinvoimavaliokunnan valvontajaosto on todennut lausunnossaan muun muassa, että edellytyksiä luvan myöntämiseksi hakemuksen mukaiselle toiminnalle ei ole hakemuksen mukaisessa sijoituspaikassa. Arvokkaan kallioalueen status on valvontajaoston päätöksessä nostettu esiin yhtenä osana perusteluita, mutta päätös ei ole yksinomaan perustunut siihen. Lupaharkinta on aina tapauskohtaista ja hankkeen vaikutuksia luontoarvoihin on syytä arvioida koko kallioalueen osalta. Ympäristöministeriö on julkaissut Valtakunnallisesti arvokkaat kallioalueet -oppaasta päivitetyn version alkuvuodesta 2024. Päivitetystä julkaisusta Komonkallio-Pitkämäki kallioalueen arvoluokitus ja raja-
aus ovat säilyneet muuttumattomina; kallioalue on luokiteltu arvoluokkaan 3 ja myös kyseessä olevan hakemuksen mukainen alue kuuluu edelleen valtakunnallisesti arvokkaan kallioaluerajauksen sisälle.

Vaikka hakemuksen mukainen ottaminen ei ulotu Pitkämäen korkeimmalle kohdalle, voidaan ottamisen maastokarttatarkastelun perusteella katsoa ulottuvan Pitkämäen lakialueelle. Vaikka hankealue on pieni osa kallioaluekokonaisuutta, voidaan katsoa, että hankealueen louhiminen aiheuttaisi geologis-geomorfologisen kokonaisuuden rikkoutumisen ja vaikuttaisi siten negatiivisesti koko Komonkallio-Pitkämäen kallioaluekokonaisuuteen.

Kielteinen päätös ei ole perustunut mihinkään yksittäiseen seikkaan, vaan kokonaisvaltaiseen harkintaan sijainnin soveltuvuudesta hakemuksen mukaiselle toiminnalle. Harkinnassa on huomioitu hakemuksen mukaisen toiminnan sijoittuminen valtakunnallisesti arvokkaalle kallioalueelle, alueen kaavamerkinnot ja -selvitykset, lähiasukkaisiin kohdistuvat haitat sekä muiden viranomaisten antamat lausunnot.

Kielteiseen päätökseen ovat vaikuttaneet myös eri kaavoissa ja niiden selvityksissä tunnistetut luontoarvot. Alueella on voimassa oikeusvaikutteinen Hollolan kunnan strateginen yleiskaava 2020, joka on saanut lainvoiman lupakäsittelyn aikana 19.8.2023. Kaavan päivitystyön yhteydessä kunnan alueella on toteutettu viherverkkoselvitys, jossa Komonkallio-Pitkämäen alue on osa laajempaa (295 ha) Pitkämäen aluetta, jota kuvataan selvityksessä laajaksi yhtenäiseksi metsäalueeksi, jolle sijoittuu merkittäviä luontoarvoja. Alueelle sijoittuu viherverkkoselvityksessä luonnon ydinalue, ja alueen läpi kulkee ekologinen yhteys. Pitkämäen aluetta on kuvattu selvityksessä seuraavasti: ”Pitkämäen alueelle sijoittuu useita metsälain 10 § erityisen tärkeitä elinympäristökuvioita, sekä arvokas Komonkallion-Pitkämäen kallioalue (KAO040254).” Komonkallion-Pitkämäen alueen merkitystä korostaa myös alueelta pohjois-koilliseen johtava ohjeellinen ekologinen yhteys, jolla on yli kuntarajan muodostavaa merkitystä. Kohteen luonnon ydinaluetta koskeva merkitys on tunnistettu myös Päijät-Hämeen maakuntakaavan 2014 ekologisista verkostoista koskevassa taustaselvityksessä. Suunniteltu ottotoiminta heikentää eri asteisissa maankäytön suunnitelmissa ja niiden selvityksissä osoitettujen tavoitteiden toteutumista.

Käsittelymaksun määrittämisen osalta valvontajaosto on todennut, että päätöksen valvontamaksua ei ole toimeenpantu, kun myöhemmin on käynyt ilmi, että sen perimiselle ei ole taksan mukaan perusteita. Käsittelymaksua koskeva kohta voidaan vaaditun mukaisesti kumota. Oikeudenkäyntikulujen korvaamisvaatimuksen osalta valvontajaosto toteaa, että asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen ei ole kohtuutonta, että muutoksenhakija joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan.

Konsta Laukkanen asiakumppaneineen ovat antaneet vastineen.

Markku Talvio ja Pirkko Talvio ovat antaneet vastineen.

Uudenmaan ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue on vastineessaan ilmoittanut, että pysyy 27.1.2020 antamassaan lausunnossa UUDELY/13898/2019.

Vastineessaan ELY-keskus on todennut muun muassa, että maantien 11421 keskimääräinen vuorokausiliikennemäärä kyseisellä alueella on 228 ajoneuvoa, josta raskaiden ajoneuvojen osuus on noin 17. Alueella on 80 km/h yleisnopeusrajoitus. Maantie 11421 on vähäliikenteinen ja osittain sorapäällysteinen maantie. Hakemuksessa esitetty keskimääräinen kuormakoko (noin 36 tonnia) on liian suuri maantien 11421 kantavuudelle kelirikkoaikaan (painorajoitus 12 tonnia), eikä maa-ainesten ottotoimintaan liittyviä kuljetuksia voi toteuttaa kelirikkoaikaan maantien 11421 sorapäällysteisellä osuudella hakemuksessa esitetyn mukaisesti.

Hollolan terveydensuojeluviranomainen on todennut vastineessaan, ettei valituksenalaisen luvan myöntämiselle ole estettä terveydensuojelun näkökulmasta. Mikäli toiminnan aikainen melun- ja pölyntorjunta sekä pohjavesien suojeleminen toteutetaan hakemuksessa esitetyllä tavalla, ei toiminnasta todennäköisesti aiheudu terveydensuojelulain mukaista terveyshaittaa.

Valitusasiakirjoissa ei tuoda esille sellaisia seikkoja, joiden perusteella terveydensuojeluviranomaisen olisi tarpeen muuttaa tai täydentää aikaisempaa lausuntoaan.

Hämeen ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on esittänyt vastineessaan, että valitus tulee hylätä. Pitkämäki täyttää maa-aineslain 3 §:n 1 momentin 2 kohdan tarkoittaman erikoisen luonnonesiintymän kriteerit. Pitkämäen arvoa korostaa sen kuuluminen valtakunnallisesti arvokkaaseen kallioalueeseen sekä yleiskaavassa osoitettuun luonnon ydinalueeseen ja ekologiseen yhteyteen. Hakemuksen mukainen maa-ainesten ottaminen olisi ristiriidassa maa-aineslain 3 §:n ottamisen rajoitusten kanssa eikä luvan myöntämiselle ole ollut edellytyksiä.

ELY-keskus on viitannut lupahakemuksesta 22.12.2022 antamaansa lausuntoon ja on täydentänyt sitä. Hakemukseen liitettyssä geologis-geomorfologisessa selvityksessä esitetty arvokkaan kallioalueen uudelleen rajausta lyhentäisi Pitkämäestä rajaukseen kuuluvaa osuutta noin neljänneksellä eikä esitettyä arvokkaan kallioalueen rajauseräilyä pidetä tarkoituksenmukaisena tai mahdollisena.

Ottamisalueen rajausta ulottuu Pitkämäen lakialueelle, jonka on itsenäisenäkin katsottu täyttävän maa-aineslain 3 §:n 1 momentin 2 kohdan erikoisen luonnonesiintymän kriteerit. ELY-keskus katsoo Pitkämäen lakialueeseen kuuluvaksi kallioselänteiden keskivaiheilta erottuvan kolmelta sivulta jyrkästi kohoavan ja muuta selännettä noin 25 metriä korkeammalle ulottuvan ja muodoltaan lähes säännönmukaisen tasalakisen noin 900 metriä pitkän kalliomäen. Ottamisalueesta lakialueeseen kuuluu ottamisalueen eteläosassa tason +130 m yläpuoleinen osa.

Alueen arvo yhtenäisenä laajana metsäalueena ja laadullisesti arvokkaana ekologisen yhteytenä on tunnistettu useissa maankäytön suunnitelmissa ja selvityksissä. Ottotoiminta heikentää merkittävästi kyseisissä suunnitelmissa osoitettujen tavoitteiden toteutumista, ja että toiminnalla on merkittäviä luonnon monimuotoisuutta heikentäviä vaikutuksia. Ottotoiminnalla on ottoalueen ulkopuolisia melu- ja värinävaikutuksia, joilla on ottoaluetta laajemmalla vaikutukset muun muassa lajiston mahdollisuuksille liikkua ja levittäytyä alueelta toiselle muuttuvassa ympäristössä.

Maanrakennus Ylitalo Oy on antanut vastaselityksen, jossa on muun muassa todettu, että kohtuuttomuusarviointi tulee tehdä arvioituun liikennemäärään nähden eikä liikennemäärän kasvua voida pitää olennaisena.

Hallinto-oikeus on 2.10.2025 antamallaan välipäätöksellä nro 1222/2025 päättänyt katselmuksen toimittamisesta asiassa.

Hallinto-oikeus on 14.10.2025 toimittanut katselmuksen Maanrakennus Ylitalo Oy:n kallioaluetta koskevan ottamisalueella ja sen lähiympäristössä Hollolassa.

Maanrakennus Ylitalo Oy on toimittanut oikeudenkäyntikululaskun. Muutoksenhakijan oikeudenkäyntikulut hallinto-oikeudessa sisältävät erityisasiantuntija Insinööritoimisto Ekomaa Oy:n kaksi laskua ja Asianajotoimisto Niinimäki & Enroos Oy:n laskun. Laskujen mukaisesti oikeudenkäyntikulujen yhteismäärä on 19.375,23 euroa (sisältäen arvonlisäveron), jotka vaaditaan korvattavaksi valituksen mukaisesti laillisine viivästyskorkoineen kuukauden kuluttua päätöspäivästä lukien.

Hallinto-oikeus on 17.11.2025 tehnyt välipäätöksen sisältäen pöytäkirjan katselmuksesta.

Hallinto-oikeus on varannut Hollolan kunnalle tilaisuuden lausua oikeudenkäyntikululaskusta.

Hollolan kunnan ympäristösihteeri on lausumassaan viitannut valvontajaoston aikaisempaan lausuntoon.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Hallinto-oikeus kumoaa Hollolan kunnan elinvoimavaliokunnan valvontajaoston päätöksen ja palauttaa asian valvontajaostolle uutta käsittelyä varten. Valvontajaoston tulee asiaa uudelleen käsitellessään ottaa huomioon, mitä hallinto-oikeuden perusteluissa on lausuttu.
2. Hallinto-oikeus kumoaa valvontajaoston määräämän käsittelymaksun.
3. Hallinto-oikeus hylkää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta koskevan vaatimuksen.

Perustelut

1. Pääasia

Sovellettavat oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2) kohdan mukaan *ympäristön pilaantumisella* tarkoitetaan sellaista päästöä, jonka seurauksena aiheutuu joko yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa:

- a) terveyshaittaa;
- b) haittaa luonnolle ja sen toiminnoille;
- c) luonnonvarojen käyttämisen estymistä tai melkoista vaikeutumista;
- d) ympäristön yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähentymistä;
- e) ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä;
- f) vahinkoa tai haittaa omaisuudelle taikka sen käytölle; tai
- g) muu näihin rinnastettava yleisen tai yksityisen edun loukkaus.

Ympäristönsuojelulain 11 §:n 1 momentin mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, että toiminnasta ei aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja pilaantuminen voidaan ehkäistä.

Saman pykälän 2 momentin mukaan toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on otettava huomioon toiminnan:

- 1) luonne, kesto, ajankohta ja vaikutusten merkittävyys sekä pilaantumisen todennäköisyys ja onnettomuusriski;
- 2) vaikutusalueen herkkyys ympäristön pilaantumiselle;
- 3) merkitys elinympäristön terveellisyyden, ja viihtyisyyden kannalta;
- 4) sijoituspaikan ja vaikutusalueen nykyinen ja oikeusvaikutteisen kaavan osoittama käyttötarkoitus;
- 5) muut mahdolliset sijoituspaikat alueella.

Ympäristönsuojelulain 12 §:n mukaan luvanvaraista, ilmoituksenvaraista tai rekisteröitävää toimintaa ei saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti. Lisäksi alueella, jolla on voimassa maakuntakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on katsottava, ettei toiminnan sijoittaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen.

Ympäristönsuojelulain 48 §:n 2 momentin mukaan ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää tämän lain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset.

Ympäristönsuojelulain 49 §:n 1 momentin 1-5 kohtien mukaan luvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa:

- 1) terveyshaittaa;
- 2) merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa;
- 3) 16–18 §:ssä kiellettyä seurausta;
- 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella;
- 5) eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta.

Maa-aineslain 3 §:n 1 momentin mukaan tässä laissa tarkoitettuja aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu:

- 1) kauniin maisemakuvan turmeltumista;
- 2) luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista;
- 3) huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa; tai
- 4) tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa.

Saman pykälän 2 momentin mukaan alueella, jolla on voimassa asemakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, katsottava, ettei ottaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmele kaupunki- tai maisemakuva.

Saman pykälän 4 momentin mukaan ottamispaikat on sijoitettava ja ainesten ottaminen järjestettävä niin, että ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi ja että maa-ainesesiintymää hyödynnetään säästeliäästi ja taloudellisesti eikä toiminnasta aiheudu asutukselle tai ympäristölle vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa.

Maa-aineslain 6 §:n 1 momentin mukaan lupa ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.

Kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (Muraus-asetus) 1 §:n mukaan asetuksessa säädetään kivenlouhimon, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamon ympäristönsuojelun vähimmäisvaatimuksista silloin, kun toimintaan on oltava ympäristölupa.

Saman asetuksen 7 §:n mukaan toiminnasta syntyvä melu ei saa häiriöille alttiissa kohteissa ylittää melutason ohjearvoista annetussa valtioneuvoston päätöksessä säädettyjä ulkomelun ohjearvoja.

Melutason ohjearvoista annetun valtioneuvoston päätöksen 2 §:n 1 momentin mukaan asumiseen käytettävillä alueilla, virkistysalueilla taajamissa ja taajamien välittömässä läheisyydessä sekä hoito- tai oppilaitoksia palvelevilla alueilla on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää ulkona melun A-painotetun ekvivalenttitason (L_{Aeq}) päiväohjearvoa (klo 7–22) 55 dB eikä yöohjearvoa (klo 22–7) 50 dB. Uusilla alueilla on melutason yöohjearvo kuitenkin 45 dB.

Saman pykälän 2 momentin mukaan loma-asumiseen käytettävillä alueilla, leirintäalueilla, taajamien ulkopuolella olevilla virkistysalueilla ja luonnonsuojelualueilla on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää päiväohjearvoa 45 dB eikä yöohjearvoa 40 dB. Loma asumiseen käytettävillä alueilla taajamassa voidaan kuitenkin soveltaa 1 momentissa mainittuja ohjearvoja. Yöohjearvoa ei sovelleta sellaisilla luonnonsuojelualueilla, joita ei yleisesti käytetä oleskeluun tai luonnon havainnointiin yöllä.

Asiassa saatu selvitys

Maa-aines- ja ympäristölupahakemus (päivitetty 6.10.2022) koskee kalliokiviaineksen louhintaa ja murskausta sekä muualta tuotavan louheen murskausta Hollolan kunnan alueella sijaitsevalla Pitkämäen kallioalueella. Lupaa on haettu lisäksi pilaantumattoman ylijäämämaan vastaanottamiseen

maisemointitarkoitusta varten. Ottamisalue sijaitsee Hollolan kunnan Sarvan kylässä, kiinteistöllä Ylitalo 98-443-1-35 noin 3,6 km Lahti-Vääksytien länsipuolella ja Vaaniantien eteläpuolella.

Suunnitelma-alueen pinta-ala on noin 4,3 hehtaaria, josta ottamisalueen pinta-ala on 3,45 hehtaaria. Maa-aineksia on tarkoitus ottaa kymmenen vuoden aikana noin 493 000 k-m³. Pilaantumattomia ylijäämämaita arvioidaan tuotavan alueelle yhteensä noin 130 000 m³ ja muualta tuotavaa louhittavaa kiviainesta keskimäärin 4 000 tonnia vuodessa.

Toiminta on ympärivuotista, mutta jaksollista. Kesä-, heinä- ja elokuussa ei porata, räjäytetä, rikoteta tai murskata. Lastauksia ja kuljetuksia on ympäri vuoden. Murskaus ja rikotus tapahtuvat kallioseinämien ja meluvallien takana. Loppuvaiheessa melun leviämistä ehkäisevät seinämät ovat noin 14 metrin korkeita lännen suuntaan. Idän, kaakon, etelän ja lounaan suunnilla on noin 20–40 metriä ottotasoja korkeammat kallioalueet.

Alueella ei ole aiempia maa-aines- tai ympäristölupia. Suunniteltu ottamisalue on ollut metsätalouskäytössä. Alueen keskiosassa luoteislaidalla on pienehkö noin 2 000 m² kotitarveottoalue/koelouhinta-alue. Ottamisalue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella. Lähin, I luokan pohjavesialue sijaitsee noin 2,8 kilometrin etäisyydellä suunnitelma-alueen itäpuolella.

Pitkämäen kallion korkeimmat kohdat ovat ottamisalueen lounaispuolella tasolla noin +154 m ja alimmillaan pohjoisosan länsilaidalla tasolla +107 m. Ottamisalue ulottuu ylimmillään tasolle +147 m ja pohjataso on +108–+109,5 m.

Lähin vakituinen asuinrakennus sijaitsee noin 390 metrin etäisyydellä ottamisalueen rajasta koilliseen. Seuraavat lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat noin 500, 700 ja 950 metrin etäisyydellä ottamisalueesta.

Alueella ei ole erityisiä suojeltavia luontokohteita. Alueen lounais- ja eteläpuolella on neljä yksityistä luonnonsuojelualuetta. Lähin on Sarvan lehmusrinne noin 1,1 km alueen lounaispuolella. Hakemuksen mukaan toiminnalla ei ole vaikutuksia lähiseudun suojelualueisiin.

Kohdealueella ei ole tiedossa olevia kulttuurihistoriallisia suojelukohteita tai muinaisjäännöksiä eikä arvokkaita maisema-alueita.

Pitkämäen ottamisalue on osa noin 138 hehtaarin laajuista valtakunnallisesti arvokasta Komonkallio–Pitkämäki-kallioaluetta. Ottamisalue sijoittuu arvokkaan kallioalueen luoteiskulmaan. Komonkallio–Pitkämäki (KAO040254) kallioalue on Suomen ympäristökeskuksen luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaiden kallioalueiden inventoinnin loppuraportissa (ympäristöministeriö 2024, osa II) arvotettu arvoluokkaan 3 asteikolla 1–7. Loppuraportin mukaan arvoluokkiin 1–4 on arvotettu biologisten, geologisten ja maisemallisten arvojensa perusteella luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaimmat kallioalueet.

Hakemukseen liitetyn kallioalueen geologis–geomorfologisessa selvityksessä (2021) on muun muassa todettu, että suunniteltu otto sijoittuu kallioselänteen kylkeen, korkeimpien kohtien ulkopuolelle. Louhinnan maksimikorkeus 35 metriä on alle puolet kallioalueen suhteellisesta korkeudesta 73 metristä. Ottokohta ei hahmotu erilleen ympäristöstään. Mahdollisen ottamistoiminnan jälkeen ottamisalue ei erotu suurmaisemassa. Näkymää suojaavat puusto sekä ympäröivät mäet. Mäen siluettiin ei tule merkittäviä muutoksia, koska Pitkämäen lounais-koillissuuntainen harjanne pysyy pääasiassa ennallaan. Suunniteltu ottamisalue tulisi kalliomäen reunalle, lähiasutukseen nähden sen taakse. Pitkämäen avokallioalue, josta on näkymät Vesijärvelle päin, jää ottoalueen rajauksen ulkopuolelle. Alueella todetut geologiset ja geomorfologiset piirteet ovat melko tavanomaisia Salpausselkien alueella ja suhteellisen yleisiä. Aluetta ei voida pitää erityisen edustavana tai monipuolisena, sillä samankaltaisia kallioalueita on runsaasti ja suurin osa niistä on suhteellisen muuttumattomia. Suunnitellulla ottamisalueella ei tehdyn selvityksen perusteella esiinny sellaisia geologisia muodostumia, joita voitaisiin pitää valtakunnallisesti tai alueellisesti niin merkittävinä, että ne estäisivät alueelle suunnitellun kalliokiviaineksen ottamistoiminnan pääpiirteittäin suunnitelmassa esitetyn kaltaisena.

Hakemukseen liitetyn luontoselvityksen (2018) mukaan selvitysalueella tavataan kolme jyrkännealuetta, joista pohjoisin ja pienin jyrkänne sijaitsee hakemuksen mukaisella suunnitelma-alueella. Katselmushavainnon mukaan jyrkänneen luonnonarvot on menetetty koelouhinnan takia.

Luontoselvityksen selvitysalue on pääosin mustikkatyyppin kuusimetsää, jonka puusto on 50–70 vuotta vanhaa. Metsälehmusta on tavattu suunnitellulta ottamisalueelta, kuvion 11 pensaskerroksesta Pitkämäen pohjoisrinteeltä. Isotuppisammaleen pieni kasvusto on havaittu selvitysalueen läntisellä jyrkänneellä, joka ei kuitenkaan sisälly hakemuksen mukaiselle suunnitelma-alueelle. Lintudirektiivin I-liitteen lajeista alueella tehtiin havainto metsästä. Luontodirektiivin IV a -liitteen tai muita luonnonsuojelulain (1096/1996) suojeltuja lajeja tai luontotyyppisiä alueita ei ole havaittu. Selvitysalueen eläimistö on tavanomaista.

Ottamisalue sijoittuu Päijät-Hämeen maakuntakaavassa 2014 maaseutumaiselle alueelle. Kohde rajautuu hakemuksen mukaan maakuntakaavan liitekartassa esitettyyn alle 100 hehtaarin luonnon ydinalueeseen. Ekologinen yhteys toiselle ydinalueelle on kuvattu alueen itäpuolelle.

Suunnitellulla ottamisalueella on voimassa Hollolan strateginen yleiskaava 2020, jossa ottamisalueelle kohdistuvat maaseutuelinkeinot (M) aluemarkintä ja ohjeellinen ekologinen yhteys -merkintä. Strateginen yleiskaava jakautuu viidelle oikeusvaikutteiselle teemakartalle. Strategisen yleiskaavan luontoarvot -liitekartalla Komonkallion–Pitkämäen alue ympäristöineen on osoitettu yhtenäisenä laajana metsätalousalueena (luonnon ydinalueena). Alue on todettu strategisen yleiskaavan viherverkostselvityksessä laadullisesti arvokkaaksi muun muassa lukuisten metsälain 10 §:n mukaisten kohteiden, sekä Pitkämäen arvokkaan kallioalueen johdosta.

Ympäristömeluselvityksen (2019) mallinnuksen mukaan porauksen aiheuttama päiväajan keskiäänitaso on kaikissa tarkastelutilanteissa kahdella vakituisella asuinrakennuksella korkeintaan noin 40–45 dB(A). Vastaavasti lomarakennuksilla ja luonnonsuojelualueilla päiväajan keskiäänitaso on selvästi alle 40 dB(A). Murskaustoiminnan aiheuttama päiväajan keskiäänitaso on aloitustilanteessa kahdella vakituisella asuinrakennuksella 45–50 dB (A) ja muilla selvästi alle 45 dB(A). Toiminnan edettyä aloitustilanteesta, on murskaustoiminnan aiheuttama päiväajan keskiäänitaso kaikilla vakituisilla asuinrakennuksilla selvästi alle 45 dB(A). Vastaavasti lomarakennuksilla päiväajan keskiäänitaso on alussa korkeintaan 40–41 dB(A), mutta myöhemmissä tarkastelutilanteissa selvästi alle 40 dB(A). Luonnonsuojelualueilla päiväajan keskiäänitaso on kaikissa tilanteissa alle 40 dB(A). Ympäristömeluselvityksen ja suoritettun mallinnuksen johtopäätöksenä on esitetty, että kiviaineksen louhinta- tai murskaustoiminnan aiheuttama keskiäänitaso ei ylitä Muraus-asetuksen melutason raja-arvoja. Raja-arvojen saavuttaminen ei edellytä muuta meluntorjuntaa kuin mitä suunnitelmakartoissa on esitetty.

Hakemukseen liitetyn liikenneselvityksen (2021) mukaan kiviainesten kuljetusreitti kulkee Vaaniantieltä (mt 11421) Paimelantielle (mt 13119) ja edelleen valtatielle 24. Vaaniantien viimeinen 700 metriä ennen ottamisaluetta on sorapintaista. Muutoin tieverkko on asfaltoitua. Lähimmän asuinrakennuksen etäisyys Vaaniantien päällystämättömältä osuudelta on noin 30 metriä ja päällystetyltä osuudelta noin 10 metriä. Kuljetusreitin nykyinen liikennemäärä vaihtelee 228–557 ajoneuvoa/vuorokausi. Tällä hetkellä käytettävän liikenneväylällä ajetaan keskimäärin 17 raskasta kuormaa. Hakemuksen mukaisen ottamistoiminnan on arvioitu lisäävän kuljetusreitille keskimäärin 60 ajoneuvoa vuorokaudessa. Siten kuljetusreitin keskimääräiset vuorokausiliikennemäärät nousisivat 288–617 ajoneuvoon, mikä vastaa 11–26 %:n vuorokausiliikennemäärän kasvua.

Hakijan lisäselvityksen mukaan keskimääräinen liikennemäärä hankealueelle on noin 14 raskasta ajoneuvoa eli 28 ajoa vuorokaudessa. Hakemuksessa esitetyllä tuotannon maksimitasolla määrä voi nousta vuositasolla keskimäärin 46 ajoon per työpäivä sisältäen myös alueelle tuotavat ylijäämälouhe ja -maakuljetukset. Arvio perustuu 36 tonnin keskikuormakokoon.

Liikenteen melumallinnuksen mukaan yleisen tieliikenteen aiheuttama päiväajan keskiäänitaso on tarkasteltavan ajoreitin varrella kaikkien asuinrakennusten piha-alueilla pääosin alle 55 dB(A) tai sen tuntumassa. Louhinta- ja murskaustoiminnan liikenteen aiheuttama päiväajan keskiäänitaso on kaikilla piha-alueilla selvästi alle 55 dB(A) ja pääsääntöisesti alle 50 dB(A). Yleisen liikenteen ja suunnitellun toiminnan liikenteen yhteismelu on vain hieman suurempi kuin pelkän yleisen liikenteen aiheuttama melutaso. Laskennallisen mallinnuksen perusteella kiviaineksen louhinta- tai murskaustoiminnan liikenteen aiheuttama keskiäänitason lisäys on nykytilanteeseen verrattuna 0–1 dB lähellä kantatietä ja 1–2 dB lähempänä toiminta-aluetta. Melutason ohjearvoista annetun valtioneuvoston päätöksen mukaiset melutason ohjearvot eivät ylity asuinrakennuksilla tai lomarakennuksilla toiminnan aiheuttaman liikenteen takia.

Osana liikenneselvitystä hakemuksessa on arvioitu kiviaineskuljetusten vaikutusta ilmanlaatuun. Arvion mukaan kuljetukset eivät aiheuta ilmanlaadun ohjearvoista annetun asetuksen, tai ilmanlaadun ohjearvoista ja rikkilaskeuman tavoitearvosta annetun valtioneuvoston päätöksen typpidioksidin ohje- tai raja-arvojen ylityksiä lähimmillä altistuvilla kiinteistöillä. Kuljetukset eivät arvioinnin perusteella aiheuta myöskään hengitettäville hiukkasille annettujen ohje- tai raja-arvojen ylityksiä Vaaniantien ja muun mahdollisen kuljetusreitin päällystetyillä osuuksilla. Vaaniantien alueella suurin päästölähde nykytilanteessa on Vaaniantien päällystämättömällä osuudella tapahtuva tien pinnan pölyäminen. Päällystetyille tieosuudelle tehdyn laskelman tulosten perusteella pidetään mahdollisena, että päällystämättömällä tieosuudella ilmanlaadusta annetun asetuksen vuorokausiraja-arvo ylittyy erityisesti vähäsateisinä vuosina lähinnä päällystämätöntä tieosuutta sijaitsevan asuinrakennuksen kohdalla.

Liikenneselvityksessä on tarkasteltu toimintaan liittyvän raskaan liikenteen aiheuttamia värinävaikutuksia ympäristössä. Selvityksen mukaan tarkasteltavan ajoreitin varrella on arviolta noin kahdeksasta kahteentoista asuinkiinteistöä, jotka ovat suunnitellun kiviainestoiminnan liikenteestä aiheutuvan värinän vaikutusalueella. Selvityksen johtopäätösten mukaan mikäli vastaavaa kalustoa kulkee tieosuudella jo nykyisellään, ei vaurioriskin tai viihtyvyshaitan arvioinnissa käytettäviin lukuarvoihin ole odotettavissa muutosta.

Oikeudellinen arviointi

Yleistä

Yhteiskäsittelyssä luvan myöntämisen edellytyksiin ja lupamääräyksiin sovelletaan erikseen maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain säännöksiä luvanmyöntämisen edellytyksistä. Maa-aineslupa on maa-aineslain 6 §:n 1 momentin mukaan myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä maa-ainestenotto tai sen järjestely ei ole ristiriidassa maa-aineslain 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus. Vastaavasti ympäristölupa on ympäristönsuojelulain 48 §:n 2 momentin mukaan myönnettävä, jos toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset. Saman asetuksen 3 momentin mukaan lupa-asiaa ratkaistaessa on noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla säädetään. Ympäristönsuojelulain 49 §:ssä on tarkemmin säädetty luvan myöntämisen edellytyksistä ja muun muassa asetettavien lupamääräyksien huomioon ottamisesta.

Hollolan kunnan valvontajaosto on perustellut hylkäävää päätöstä muun muassa Hämeen läänin kallioalueselvityksen tuloksilla, jonka tiedot on päivitetty ja julkaistu omana raporttina osana Suomen ympäristökeskuksen luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaiden kallioalueiden inventointia.

Oikeuskäytännön (KHO 2015:128) mukaan arvioitaessa maa-aineslain nojalla luvanmyöntämisedellytysten täyttymistä, suunnitelman mukaista ottamistoimintoa on arvioitava maa-aineslaissa säädettyjen edellytysten nojalla itsenäisesti ja niiden vaikutusten perusteella, joita ottamisella on kallioalueen luonto- ja maisema-arvoille. Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaiden kallioalueiden inventointi ei siten sellaisenaan muodosta estettä maa-aines- ja ympäristöluvan myöntämiselle.

Hallinto-oikeus toteaa, että kallioalueiden inventoinnin yhteydessä tehdyillä selvityksillä tai luokituksilla ei ole sellaisenaan sitovaa oikeudellista merkitystä harkittaessa maa-ainesten ottamisluvan myöntämisen edellytyksiä. Saatu selvitys voidaan kuitenkin ottaa osaltaan selvityksenä huomioon maa-aineslaissa tarkoitettussa lupaharkinnassa.

Strategisen yleiskaavan ohjausvaikutus

Alueella, jolla on voimassa oikeusvaikutteinen yleiskaava, ympäristönsuojelulain 12 § ja maa-aineslain 3 §:n 2 momentti kieltävät toiminnan sijoittamisen niin, että se vaikeuttaa alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen.

Hallituksen esityksessä eduskunnalle ympäristönsuojelulaiksi ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 214/2013 vp) ympäristönsuojelulain 12 §:ää koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa on todettu muun ohella, että toiminnan sijoittaminen ei saa vaikeuttaa alueen käyttämistä maakuntakaavassa tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa varattuun tarkoitukseen. Tällöin on otettava huomioon maakunta- ja yleiskaavan esittämistavasta johtuva ohjausvaikutuksen yleispiirteisyys. Yleispiirteisten kaavojen ohjausvaikutus vaihtelee maankäyttömudoin.

Hollolan strategisen yleiskaavan 2020 kaavaselostuksen mukaan teemakartoilla esitettyjä merkintöjä tulkitaan yleispiirteinä, ja ne voivat tarkentua yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja ajantasaisten yksityiskohtaisempien selvitysten myötä.

Hallinto-oikeus katsoo, ottaen huomioon strategisen yleiskaavan ja teemakarttojen ohjausvaikutuksen yleispiirteisyyden sekä kaavoitusviranomaisen lausunnon, että strategisen yleiskaavan kaavamerkinnot maaseutuelinkeinot (M) ja ekologinen yhteys eivät tässä tapauksessa muodosta estettä maa-aines- ja ympäristöluvan myöntämiselle.

Erikoiset luonnonesiintymät

Ympäristölupaharkinnassa voidaan ottaa huomioon erityiset luonnonolosuhteet, luonto ja luonnon toiminnot, jos ne ovat asianomaisesta toiminnasta johtuvan pilaantumisen tai sen vaaran kohteena. Voimassa olevan ympäristönsuojelulakia koskevan hallituksen esityksen (HE 214/2013) 49 §:n yksityiskohtaisten perustelujen mukaan pykälässä säädettäisiin ympäristöluvan myöntämisen edellytyksistä vastaavasti kuin voimassa olevan ympäristönsuojelulain 42 §:ssä. Ympäristönsuojelulakia (86/2000) koskevan

hallituksen esityksen (HE 84/1999) yksityiskohtaisten perustelujen mukaan 42 §:n 1 momentin 4 kohdassa mainituilla erityisillä luonnonolosuhteilla tarkoitettaisiin alueen poikkeuksellisten luonnonarvojen kokonaisuutta. Erityinen luonnonolosuhde voi olla esimerkiksi vesialue, joka on säilynyt luonnontilaisena ja poikkeuksellisen puhtaana. Alueen tutkimukselliset arvot voivat kuvata myös erityisiä luonnonolosuhteita. Oikeuskäytännössä (KHO 2022:38) ympäristönsuojelulaissa tarkoitettuna erityisenä luonnonolosuhteena on muun muassa pidetty jokiekosysteemiä, jossa esiintyy todennäköisesti geneettisesti erilaistunutta järvitaimenta.

Hallinto-oikeus katsoo, että asiassa saadun selvityksen mukaan ottamisalueella ei tavata sellaisia toiminnasta aiheutuvan pilaantumisen kohteena olevia luontoarvoja, joita voitaisiin pitää ympäristönsuojelulain tarkoittamina erityisinä luonnonolosuhteina.

Maa-aineslain 3 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu muun ohella erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista. Hallituksen esityksen maa-aineslaiksi (88/1980 vp) yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan lainkohdassa tarkoitettuja erikoisia luonnonesiintymiä voivat olla esimerkiksi erikoisen muotoiset kalliopaadet ja -solat. Oikeuskäytännössä maa-aineslaissa tarkoitettuna erikoisena luonnonesiintymänä on pidetty muun muassa pitkän ja kapean harjuselänteen matalan eteläosan ja jyrkemmän ja korkeamman pohjoisosan muodostamaa edustavaa ja yhtenäistä harjumuodostumaa (KHO 2015:128).

Arvioitaessa maa-aineslain tarkoittamaa luonnonesiintymän erikoisuutta hallinto-oikeus on ottanut selvityksenä lisäksi huomioon ympäristöministeriön maa-ainesten ottamista koskevan julkaisun (Maa-ainesten ottaminen: Opas ainesten kestävään käyttöön, ympäristöministeriön julkaisuja 2023:30). Julkaisun mukaan erikoinen luonnonesiintymä voi olla merkitykseltään sekä geologinen että biologinen. Erikoisilla luonnonesiintymillä on yleensä luonnontieteellistä, maisemallista, opetuksellista tai suojellista merkitystä. Luonnonesiintymän erikoisuutta ilmentää esimerkiksi esiintymän syntyhistorian, rakenteen tai muodon poikkeavuus tavanomaisesta. Erikoisia geologisia luonnonesiintymiä voivat olla geologiset pienmuodot, kuten muinaisrannat, törmät, tasanteet, harjukuopat, lohkareikot, kuilut, rotkot, luolat, hiidenkirnut, raukit ja jyrkänteet sekä harvinaiset kivilajiesiintymät, suuret siirtolohkareet sekä luonnontilaiset uomat ja lähteet. Erikoisia biologisia luonnonesiintymiä voivat olla esimerkiksi harvinaiset tai uhanalaiset harju- ja kalliokasvien esiintymät, kallionaluslehdot ja lähteikköjen luontotyyppit sekä uhanalaisten tai harvinaisten kasvien ja eläinten elinpaikat.

Hallinto-oikeus katsoo, että suunnitellulla ottamisalueella ei asiassa saadun selvityksen ja hallinto-oikeuden katselmuksella tekemien havaintojen perusteella esiinny harvinaisia, poikkeavia tai edustavia geologisia luonnonesiintymiä, kuten jyrkänteitä tai silokallioseinämiä. Sellaisina pidettävät kalliojyrkänteet sijaitsevat ottamisalueen ulkopuolella. Suunnitellusta ottamistoiminnasta ei aiheudu merkittäviä seurauksia kallioalueen geologiseen 138 hehtaarin laajuiseen kokonaisuuteen. Arvioinnissa on otettu huomioon suunnitellun kalliokiviaineksen

ottamistoiminnan pinta-ala ja ottamisalueen sijoittuminen suhteessa Pitkämäen kallioselänteeseen lakialueeseen. Ottamisalueella ei saadun selvityksen mukaan myöskään tavata biologisia erikoisia luonnonesiintymiä, kuten esimerkiksi alueellisesti uhanalaisen isotuppisammalen esiintymää, metsälain tärkeitä elinympäristöjä, liito-oravahavaintoja tai muita luontodirektiivin liitteen IV lajeja. Ottamistoiminnasta ei siten ennalta arvioiden aiheudu sellaista maa-aineslain 3 §:n 1 momentin 2 kohdan tarkoittamia erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista, joka estäisi luvan myöntämisen.

Maisemakuva ja luonnon merkittävät kauneusarvot

Maa-aineslain 3 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdan mukaan aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu kauniin maisemakuvan turmeltumista tai luonnon merkittävien kauneusarvojen tuhoutumista. Kaunis maisemakuva ja luonnon merkittävät kauneusarvot kytkeytyvät käsitteinä toisiinsa. Hallituksen esityksen maa-aineslaiksi (88/1980 vp) yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan säännös ei suojaa mitä tahansa maisemaa, vaan on edellytettävä, että maisemakuvalla on katsottava olevan tiettyjä, objektiiviseen arviointiin perustuvia kauneusarvoja. Turmeltuminen merkitsee sitä, että maiseman luonne perinpohjaisesti muuttuu ja sen kauneusarvot häviävät. Lainkohdassa tarkoitettuja luonnon merkittäviä kauneusarvoja voivat edustaa esimerkiksi harjumuodostelma, josta aukeaa laaja näköala ympäröivälle alueelle, tai alue, joka kasvillisuutensa puolesta on merkittävä.

Ympäristöministeriön maa-ainesten ottamista koskevan julkaisun (Maa-ainesten ottaminen: Opas ainesten kestävään käyttöön, ympäristöministeriön julkaisu 2023:30) mukaan kauneusarvoilla tarkoitetaan tarkasteltavan kohteen tai sitä ympäröivän maiseman kauneutta. Kaunista maisemakuvaa tai luonnon merkittäviä kauneusarvoja voivat edustaa esimerkiksi harjut, dyynit, moreenikummut tai kalliot, jotka erottuvat merkittävästi luonnon- tai kulttuurimaisemassa ja joilta on laaja näköala ympäristöön. Geologisen kohteen kauneusarvoihin vaikuttaa usein kohteen erottuminen ja rajautuminen muusta ympäristöstä. Maisemakuvaan ja kauneusarvoihin vaikuttavat myös geologiset pienkohteet, kuten harjujen supat ja painanteet tai kallioalueiden lohkariekit ja porrastasanteet.

Hakemukseen liitetyn geologis–geomorfologisen selvityksen mukaan arvokkaaksi luokitellun Komonkallio–Pitkämäen kallioalueen geologisten, biologisten ja geomorfologisten arvojen katsotaan liittyvän erityisesti Vesijärven ranta-alueisiin kalliojyrkänteineen ja lehtopuustoineen sekä Pitkämäen korkeimpiin lakialueisiin, joista maisema avautuu Vesijärvelle. Hakemuksen mukainen suunnitelma-alue on muuta arvokasta kallioaluetta alavampi, metsäisempi ja maisemallisesti vaatimattomampi.

Suunniteltu 4,3 hehtaarin laajuinen ottamisalue sijoittuu Pitkämäen arvokkaan kallioalueen reunaan. Kiviainesten ottamista ei uloteta Pitkämäen kallioalueen korkeimmille lakialueille. Hankkeella ei ole huomattavia vaikutuksia alueen kaukomaisemaan Vesijärvelle päin, eikä hankealue erotu katselmushavaintojen perusteella ottamisalueen ulkopuolelta katsottuna. Lisäksi ottamisalue on suunniteltu Pitkämäen lakilinjan reunalle niin, että

kallioselänteiden siluettiin ei tule merkittäviä muutoksia, koska Pitkämäen koillispuolella noin 135 metrin korkuinen lakialue jää ottamistoiminnan ulkopuolelle ennalleen.

Hallinto-oikeus katsoo asiassa saadun selvityksen ja hallinto-oikeuden katselmuksella tekemien havaintojen perusteella, että hanke ei sellaisenaan aiheuta maa-aineslain 3 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdan tarkoittamia kallioaluekokonaisuuden muodostaman maisemakuvan ja muiden siihen liittyvien kauneusarvojen tuhoutumista siten, että se estäisi luvan myöntämisen.

Toiminnasta aiheutuva pilaantumisen vaara

Hakemukseen on liitetty ja asiakirjoista ilmenee maa-aineslaissa ja -asetuksessa edellytetyn ottamissuunnitelman lisäksi ympäristönsuojelulain 39 §:n 2 momentissa ja ympäristönsuojeluasetuksen 2 luvun 3 §:ssä edellytetty lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys toiminnasta, sen vaikutuksista ja muista merkityksellisistä seikoista sekä Muraus-asetuksen edellyttämät tiedot.

Toiminnan liikenteen järjestelyt kuuluvat ympäristöluvassa ratkaistaviin asioihin siltä osin kuin kysymys on toiminnan liikenteestä johtuvien päästöjen vaikutuksista. Liikenteestä johtuvat muut haitat, kuten liikenneturvallisuus, tielle aiheutuva kuormitus ja tien kunnossapito eivät kuulu lupaharkintaan. Luvanvaraiseen toimintaan välttämättömänä osana kuuluvan liikenteen aiheuttamia päästöjä on perusteltua tarkastella lupaharkinnassa varsinaista toiminta-aluetta laajemmalla alueella silloin, kun tämä liikenne määrittää yksinomaan tai suurimmaksi osaksi liikennealueelta aiheutuvat päästöt, ja näistä päästöistä voidaan arvioida aiheutuvan merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. Osana ympäristölupaharkintaa on vastaavasti arvioitava eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n mukaisen rasituksen kohtuuttomuutta. Varsinaisella toiminta-alueella harjoitettuun toimintaan olennaisesti kuuluvasta liikenteestä lähialueella koettua merkittävää meluhaitan lisääntymistä voidaan tällöin pitää toiminta-alueen käytöstä aiheutuvana eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n mukaisena kohtuuttomana rasituksena.

Liikenneselvityksen mukaan liikennemäärän kasvu vaihtelee Vaanian- ja Paimelantiellä 11–26 %. Hallinto-oikeus ei pidä ottotoiminnan aiheuttamaa kokonaisliikennemäärän lisäystä Vaaniantielle niin merkittävänä, että liikenteen päästöjä tulisi tarkastella osana toiminnan ympäristölupaharkintaa. Liikennemäärän kasvusta ei myöskään ennalta arvioiden aiheudu mahdolliset lupamääräykset huomioon ottaen sellaista eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:ssä tarkoitettua kohtuutonta rasitusta, jota ei olisi mahdollista lupamääräyksiin rajoittaa.

Lähin asuinrakennus sijaitsee 386 metrin etäisyydellä ottamisalueesta ja yli 400 metrin etäisyydellä murskausalueesta. Louhinta- ja murskaustoiminnot sijoittuvat siten Muraus-asetuksen 3 §:ssä säädetyn vähimmäisetäisyyden vaatimuksen mukaisesti.

Hallinto-oikeus katsoo, että asiassa on riittävällä tavalla selvitetty, että hakemuksen mukaista maa- ja kalliokiviaineksen ottamistoimintaa harjoitettaessa aiheutuva melu, pöly ja tärinä ennalta arvioiden asettuu sellaiselle tasolle, että ympäristönsuojelulain luvan myöntämisen edellytykset täyttyvät. Meluselvityksen perusteella toiminnasta aiheutuva melutaso ei ylitä Muraus-asetuksen mukaisia keskiäänitason raja-arvoja tai melutason ohjearvoista annettua valtioneuvoston päätöksessä säädettyjä ulkomelun ohjearvoja. Hakemuksessa on esitetty päästö- ja vaikutustarkkailu, jonka mukaan mahdollisista melu- ja pölypäästöistä tehdään tarvittaessa erillisiä selvityksiä ja rajoittamistoimenpiteitä. Louhinnan aiheuttamaa tärinää mitataan tarvittaessa lähimpään häiriintyvään kohteeseen asennettavalla tärinämittarilla.

Arvioitaessa kiviaineskuljetusten vaikutuksia ilmanlaatuun, suurimmaksi päästölähteeksi nykytilanteessa on tunnistettu Vaaniantien päällystämättömällä osuudella tapahtuva tien pinnan pölyäminen. Päällystetylle tieosuudelle tehdyn laskelman tulosten perusteella pidetään mahdollisena, että päällystämättömällä tieosuudella ilmanlaadusta annetun valtioneuvoston asetuksen vuorokausiraja-arvo ylittyy erityisesti vähäsateisina vuosina lähinnä päällystämättömällä tieosuudella sijaitsevan asuinrakennuksen kohdalla. Hallinto-oikeus katsoo, että hakemusvaiheessa esitetyt selvitykset ovat toiminnan ympäristövaikutuksia koskevia arvioita. Pölyämistä koskevia haittoja voidaan kuitenkin ehkäistä riittävillä toimintaa, vaikutuksia ja tarkkailua koskevilla lupamääräyksillä.

Johtopäätös

Edellä todettuun viitaten toiminnan vaikutuspiirissä ei ole ennalta arvioiden ympäristönsuojelulaissa ja maa-aineslaissa säädettyjä, valituksenalaisen päätöksen perusteluissa mainittuja ympäristöluvan myöntämisen esteitä, eikä alueella ole selvitysten mukaan havaittu luonnonsuojelulaista johtuvia vastaavia esteitä, joita ei voitaisi lupamääräyksiin ehkäistä ja vähentää. Ottaminen ei myöskään vaikeuta alueen käyttämistä Hollolan strategisessa yleiskaavassa varattuun tarkoitukseen. Valvontajaosto ei ole voinut hylätä kalliokiviaineksen louhintaa ja murskausta koskevaa ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain mukaista yhteiskäsittelylupahakemusta valituksenalaisesta päätöksestä ilmenevin perustein. Hallinto-oikeus kumoaa kunnan valvontajaoston päätöksen ja palauttaa asian uudelleen käsiteltäväksi.

Valvontajaoston tulee asiaa uudelleen käsitellessään ottaa huomioon hallinto-oikeuden ratkaisun perusteluissa mainitut syyt ja hankittava tarvittaessa lisäselvitystä luvan myöntämisen edellytyksistä ottaen huomioon mahdollisuudet rajoittaa toiminnasta aiheutuvia haittoja lupamääräyksiin.

Siltä osin kuin valittaja on vaatinut hallinto-oikeudessa hakemuksen mukaisen luvan myöntämistä, hallinto-oikeus toteaa, että se ei tässä tapauksessa voi ottaa lupa-asiaa ratkaistavakseen ensimmäisenä asteena.

2. Kunnan valvontajaoston käsittelymaksu

Maa-aineslain 20 §:n mukaan maa-aineslain 4 a §:ssä tarkoitettuun yhteiseen lupapäätökseen haetaan muutosta muun muassa siten kuin ympäristönsuojelulain 190 §:ssä säädetään. Ympäristönsuojelulain 190 §:n 1 momentin mukaan tämän lain nojalla annettuun viranomaisen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään, jollei jäljempänä toisin säädetä. Saman pykälän 3 momentin mukaan asian käsittelystä ympäristönsuojelulain 205 §:n nojalla perittävään maksuun haetaan muutosta samassa järjestyksessä kuin pääasiaan.

Ympäristönsuojelulain 205 §:n 3 momentin mukaan ympäristönsuojelulain 47 a §:n mukaisten lupahakemusten käsittelystä kunnalle perittävästä maksusta säädetään maa-aineslain 23 §:ssä. Valituksenalaisen päätöksen antamishetkellä voimassa olleen maa-aineslain 23 §:n 3 momentin mukaan, kun edellä 4 a §:ssä tarkoitetun lupa-asian ratkaisee kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, lupahakemuksen tarkastamisesta ja yhteisen luvan valvonnasta aiheutuvien kustannusten perimiseen sovelletaan, mitä maankäyttö- ja rakennuslain 145 §:ssä säädetään rakennustyön valvonnasta kunnille suoritettavasta maksusta.

Maankäyttö ja rakennuslain 145 §:n 1 momentin mukaan luvan hakija on velvollinen suorittamaan viranomaistehtävistä kunnalle maksun, jonka perusteet määrätään kunnan hyväksymässä taksassa. Maksu voidaan määrätä perittäväksi jo ennalta. Jos toimenpide jää kokonaan tai osittain suorittamatta, maksu on hakemuksesta perusteettomilta osin palautettava.

Hollolan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen taksan kohdan 9.1 mukaan mikäli tuomioistuimien palauttaa asian uudelleen käsiteltäväksi, peritään asian käsittelystä tämän taksan mukainen maksu, josta vähennetään, mitä samassa asiassa aikaisemmin annetusta ympäristönsuojeluviranomaisen päätöksestä on peritty.

Myös valvontajaosto on hallinto-oikeudelle antamassaan lausunnossa todennut, että käsittelymaksua koskeva kohta voidaan vaaditun mukaisesti kumota.

Edellä mainittu huomioon ottaen hallinto-oikeus katsoo, että käsittelymaksusta olisi tullut vähentää samassa asiassa aikaisemmin peritty maksu eikä vastaavan uuden maksun perimiselle ole ollut oikeudellista perustetta. Päällekkäinen käsittelymaksu on siis poistettava.

3. Oikeudenkäyntikulut

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §:n 1 momentin mukaan oikeudenkäynnin osapuoli on velvollinen korvaamaan toisen osapuolen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan. Saman pykälän 2 momentin mukaan

korvausvelvollisuuden kohtuullisuutta arvioitaessa voidaan lisäksi ottaa huomioon asian oikeudellinen epäselvyys, osapuolten toiminta ja asian merkitys asianosaiselle.

Hallituksen esityksessä laiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 29/2018) todetaan 95 §:n perustelujen kohdalla muun muassa, että jos oikeudenkäynnin tarve on aiheutunut viranomaisen selvästi lainvastaisesta ratkaisusta, olisi kohtuullista, että yksityinen asianosainen saa korvausta hänelle tästä aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi silloin, kun viranomainen on päätöstä tehdessään ylittänyt toimivaltansa tai kun kyse on selvästi harkintavallan väärinkäytöstä.

Asian laatu, aiempi käsittely ja viranomaisen antama päätös huomioon ottaen ei ole kohtuutonta, että muutoksenhakija joutuu pitämään oikeudenkäyntikulunsa hallinto-oikeudessa vahinkonaan.

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Hollolan kunnanhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen saa hakea muutosta.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **5.1.2025**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Pertti Piippo ja Annukka Lagerstam sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Hanne Lohilahti. Asian on esitellyt Hanne Lohilahti.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös maksutta	Maanrakennus Ylitalo Oy Asiamies: Asianajaja Timo Enroos
Jäljennös maksutta	Hollolan kunnan valvontajaosto Hollolan kunnan terveydensuojeluviranomainen Hollolan kunnanhallitus Hollolan kunnan kehitys- ja kaavoituspalvelut Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus / Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus / Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue Päijät-Hämeen liitto Konsta Laukkanen asiakumppaneineen osoite: Konsta Laukkanen Markku Talvio Etelä-Suomen aluehallintovirasto / ympäristöluvut Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki

Puhelin: 029 56 40200

Faksi: 029 56 40382

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>